

SPACING / RAZMISLANJE

naming / IT war imenovati / TO ratom

UCITELJ NEZNALICA I NJEGOVI KOMITETI, BILTEN BR. 10 NOVEMBAR 2011.

IMENOVATI TO RATOM – POLIFONIJA GOVORA O RATU

Uvodni tekst
Noa Treister

Dobro veće i dobrodošli na drugu javnu diskusiju u okviru projekta Imenovati TO ratom koji organizuju Učitelj neznalica i njegovi komiteti, Centar za kulturnu dekontaminaciju i Udruženje Srpski ratni veterani u okviru Dktobarskog salona. Dvaj projekat se tiče saradnje između učesnika rata, a posebno ratnih veterana i anti-ratnih aktivista iz devedesetih kao živih svedoka činjenice da je rata bilo iako ga država nikada nije objavila i kada i dalje insistira da se jedini sukob koji možemo nazvati ratom desio 1999. Ovaj projekat je iznikao iz observacije da su mehanizmi učestvovanja koje koristi vlast isti bez obzira da li su njihova „cilj-na grupa“, anti-ratni aktivisti, civilne žrtve, ili učesnici ratova. Osećaj žrtve navodi svaku grupu na ubeđenje da je samo ona pod pritiskom i da su sve os-

tale grupe manje žrtve ili „slobodne“ što omogućava vladajućim elitama da iskoriste ovu podulu i izbegnu bilo koju vrstu odgovornosti ne samo u vezi sa ratom, nego i sa ostalim aktuelnim temama kao što je obrazovanje, privatizacija, rodna ravnopravnost, zdravlje, itd. Iz te observacije je proizašao zaključak da, iako nam je možda nelagodno da sedimo i razgovaramo sa ljudima za koje smo se navikli da zovemo izdajnici, kriminalci, zločinci i lopovi – da je dijalog jedini način da se obezbedi i osigura postojanje društva i države.

Prošle nedelje smo počeli sa javnim razgovorom pod nazivom „Ko je vlasnik rata?“ gde smo diskutovali o odnosima između veteranskih udruženja i države i na koje su sve načine veterani uključeni u rad NVO sektora i civilnog društva. Ove nedelje nas tema pod nazivom „Polifonija govora o ratu“ je mnogo ostetljiva jer ćemo diskutovati o konceptu „žrtve“ i procesu marginalizacije, odnosno stvaranju diskursa o nevidljivim

žrtvama rata u društvu u Srbiji. S obzirom da vlast, odnosno država još uvek ne priznaje da je bilo rata i, prema tome, ne preuzima odgovornost za i prema žrtvama i učesnicima ovih ratova, taj deo posla je prebačen na razne NVO-e i privatne inicijative. Sve ove organizacije utvrđuju svoju političku poziciju kroz izgradnju „žrtvene hijerarhije“. Ovo se dešava čak i onda kada komuniciraju svoj a-politički stav kroz izjednačavanje svih patnji pod sintagmom „svi smo mi žrtve rata“.

S ovim na umu, važno je napomenuti da se mnoge grupe koje mi imenujemo kao posebne grupe, preklapaju: na primer, ratni veterani koji su učestvovali u anti-ratnim akcijama pre ili posle njihovog učešća u ratu, anti-ratni aktivisti koji su u decenijama pre početka ratova podržali procese koji su doprineli raspadu Jugoslavije, izbegle osobe koji su učestvovali i u ratovima i u anti-ratnim aktivnostima, porodice poginulih koje su se suprotstavljale prethodnom režimu,

itd. Svako od nas ima ličnu istoriju koja je isprepletana sa ovim događajima, prvenstveno mislim na mlade ljude koji, kao druga generacija osećaju nejasnu odgovornost i krivicu, koje ne mogu da artikuliraju. Ovakvi mehanizmi stvaranja identiteta koji automatski isključuju one „druge“ ne mogu da nam pomognu u rešavanju problema koje osećamo i danas.

Upravo zbog toga je važno mapirati ko govori, u čije ime i sa kojim autoritetom, to jest, koju vrstu politike osoba uvodi u diskusiju. Ako je pozicija žrtve ta putem koje sistem konstitutivno sprečava osobu ili iskustvo da se pojavi u javnoj sferi, onda se viktimizacija u poslednjih 30 godina javljala u različitim oblicima i vremenima. Na primer, da li su ratni veterani traumatizovani ratom ili nemogućnošću govora o ratu u posleratno vreme? Pod kojim uslovima (tj. sa kojim autoritetom i u kojoj vrsti politike) su oni u mogućnosti da govore sada, koja pozicija im je danas prišivena u okviru te

ideologije, i koju vrstu auto-cenzure ta ideologija nameće njihovoj retroaktivnoj percepciji rata? Koje nove konvencije i prakse otpora prema moći, ako uopšte, su razvijene posle rata, kako od strane ratnih veterana, tako i od strane anti-ratnih aktivista?

Cilj večerašnjeg skupa nije da se složimo ili da postignemo neko jedinstveno poziciju, već da započemo komunikaciju koja bi stvorila javnost u kojoj bi i žrtve i učesnici ratova mogli da postoje, da bismo stvorili društvo.

ČITAJUĆA GRUPA KRATAK KURS ISTORIJE MISLJENJA U JUGOSLAVIJI

22. novembar

Prisutni: Dragomir Olujić, Dragan Jeftić, Branimir Stojanović i kao posmatrač Nina Galić

Tekst: Uvod u Etički problem u delu Karla Marksa

Čitajuća grupa se, nakon početnih izjašnjenja o karakteru teksta Uvoda složila da je najbolje se u ovom razgovoru baviti analizom i dijalogom o statusu subjekta u Kanegrinju filozofiji. Kroz diskusiju je postavljen problem koji stoji u osnovi koncepta subjekta u Kanegrinju filozofiji: Subjekt bez otuđenja je nemoguć subjekt, što je zahtev Kanegrinjo pojava subjekta, pošto subjekt sebe postavlja kroz iskustvo radikalne drugosti u kojoj mora da se otudi i istovremeno prepozna ne samo kao nešto suprotno njemu nego i kao rezultat njegovog vlastitog delanja. Drugim rečima, zahtev Praxis filozofije za subjektivaciju kao autopostavljanjem bez otuđenja je ostajanje subjekta koji

sebe vidi u nužnoj ekvivalenciji elementa: subjekt=individua=čovjek, što ga ostavlja unutar horizonta građanske ideologije subjektivnosti. Tako se već u Uvodu u Etički problem u delu Karla Marksa, pojavljuje antagonizam; s jedne strane Kanegra vidi da je zahtev sveg dosadašnjeg marksizma za izgradnjom marksističke etike zapravo poziv za vraćanje unutar horizonta građanske ideologije individualnog morala, a s druge strane previda da sam pojam subjekta koji on zagovara u drugom delu Uvoda upravo ostaje unutar koncepta subjekta građanske filozofije kroz koncept subjekt-individua=čovjek, pošto je Čovjek samo čovjek ako se nekako otarasiti otuđenja.

Dragan Jeftić je postavio pitanje: Šta dobijamo subjektivacijom bez krivice i da li je moguća subjektivacija bez krivice. B. Stojanović je odgovorio da mu se čini da je Hegel najbolje odgovorio na to pitanje time što je nedeljanje ili nesubjektivaciju nazvao najvećim mogućim zlom – naime, za Hegela je Dobro već uvek ostvareno i jedini mogući zadatak svakog subjekta je da čini „zlo subjektivacije“, odnosno ako se ne subjektivira on pokušava da zasjedne na mesto Dobra što je za Hegela zlo u čistom obliku, naime subjektu nije moguće da naseli mesto Dobra, odnosno ako ga i zaposedne, to je mesto koje subjektivaciji prišiva krivicu, to je mesto odakle se generiše moral građanskog subjekta ili logika: što neviniji to kriviji. Dragomir Olujić je rekao da se njemu čini da je ono što izmiče Praxis filozofiju upravo Marksov stav da je čovjek društveno biće i da je subjekt zapravo produkt iskustva društva: čovjek koji ne može da zamisli svoju vlastitu smrt, pošto je to jedina stvar koju on zapravo ne može da

misli, mesto gde prestaje svaka misao, ipak kao društveno biće smrću drugih ljudi ima to iskustvo, navodeći jedan radikaln primer mnoštvenosti unutar svakog subjekta i njegove radikalne posedovanosti drugim. Čitajuća grupa se završila predlogom Dragomira Olujića da se pređe na čitanje Filozofije palanke Radomira Konstatinovića, a da se nakon toga vratimo čitanju Kanegra i Vanje Sutić. Prisutni su se složili i za sledeću čitajuću grupu odredili prve 24 strane Filozofije palanke.

POLITIČKI DENKVBOTJ ELEKTRONSKA „KUKAVIČJA JAJA“

Tamara Dorđević

U elektronskom izdanju lista Politika 17. novembra postavljen je tekst „Uloga medija u podršci plenumskoj blokadi nastave“ [1] koji je napisala dekanica Filozofskog fakulteta Vesna Dimitrijević, u pokušaju odbrane od optužnicu in-toniranih tekstova u *mainstream* medijima, a povodom radikalne odluke Uprave Filozofskog fakulteta da angažuje privatno obezbeđenje pod izgovorom pokušaja uspostavljanja uslova za odvijanje nastave na tada još uvek blokiranom fakultetu. Zbog izuzetno zabrinjavajuće, ali i prilično jasne situacije, čak i mainstream mediji nisu mogli da izbegnu izveštavanje o tome. Dekanica Dimitrijević izveštavanje medija, koji su događaje predstavljali iz perspektive studenata suprotnostavljenih politici univerziteta baziranoj na neoliberalnoj (segregacionoj) ekonomiji čiji je implicitni moto „obrazovanje je samo bogatima“, tumači kao „tendenciozno interpretacije“ i „izvrtanje činjenica“,

pozivajući novinarske kuće i TV stanice da „demantuju svoje priloge“ i tako „umanje nepravdu prema Filozofskom fakultetu.“ Sagledajmo argumente koje dekanka Dimitrijević pokušava da razuveri javnost u ispravnost svojih postupaka i poteza Dekanskog kolegijuma, dokaze na koje se poziva u tekstu i poruke na koje ona napisanim tekstom i zagovaranjem drugačijeg izveštavanja ratova.

Dekanica Dimitrijević nisu se dopali naslovu novinama: „Batinašima protiv studenta“, „Uprava Filozofskog fakulteta angažovala privatno obezbeđenje kako bi po svaku cenu obezbedila obnovu nastave“, „Obezbeđenje tuklo studente“ i pominjanje angažovanja „privatnog obezbeđenja“ i „sprovođenje represije nad studentima („...“) u jednoj od televizijskih emisija. Da navedeni naslovi, informacije i interpretacije o poznavnom obezbeđenju jesu činjenice dokazuje video materijal na kojima je zabeleženo bahato ponašanje pojedinih radnika obezbeđenja, fizičko nasilje nad studentima (udaranje studenata u stomak, obaranje studenta na pod) i ograničavanje njihovog kretanja, pa čak i ugrožavanje bezbednosti studenata zaključavanjem vrata protivpožarnog izlaza. Činjenica je takođe da je Uprava „angažovala privatno obezbeđenje“, što dokazuje obaveštenje postavljeno prethodnog dana o toj odluci, a koje smo videli na sajtu Filozofskog fakulteta uz opravdanje „pokušajem uspostavljanja uslova za realizaciju nastave“ i putem studentske video dokumentacije [2] Kao argumente i „činjenice“ kojima se može proveriti „tendenciozno izveštavanje“ dekanica Dimitrijević nudi uvid u dostupnu dokumentaciju koja treba da pokaže kako, navodno,

